УДК 330

РИЗИКИ У МЕНЕДЖМЕНТІ

Н. Книжник, група ОО-22
Науковий керівник: ***Т. Рябоволик,*** канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Основна увага цього дослідження зосереджена навколо концепцій невизначеності, ризику та управління ризиками, які дуже актуальні в сучасному бізнес-ландшафті. Стаття заглиблюється в ці теми, визнаючи їхню важливість з огляду на велику кількість діючих підприємств.

Ефективне управління вимагає прийняття ризиків і невизначеності як неминучих компонентів щоденних операцій. У цій статті описано виклики та проблеми, з якими стикаються керівники в процесі своєї діяльності.

Досліджуються фундаментальні принципи ризику та управління ним, підкреслюючи ризик як прояв невизначеності.

Основна мета цієї статті полягає в тому, щоб надати стислий огляд різних підходів до прийняття рішень в управлінні ризиками. Крім того, було проведено поглиблений аналіз для визначення основних факторів, які сприяють наявності невизначеності в організації.

Формування класифікації ризиків має вирішальне значення для розуміння ключових завдань і важливості управління ризиками.

Невизначеність у результатах господарської діяльності може бути пов’язана з різними факторами, які виникають під час ведення господарської діяльності. У цьому тексті також підкреслюється важливість управління ризиками та основні підходи, які застосовуються підприємствами для пом’якшення ризиків в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

Навіть з нашими теперішніми знаннями про наукові точки зору, залишається відсутність консенсусу щодо справжньої природи ризику. Це нерозуміння можна пояснити різними факторами.

У господарському законодавстві та практиці господарювання часто не враховується багатоаспектність цього явища, незважаючи на його значний вплив. Крім того, ризик — це складне поняття з різноманітними та іноді суперечливими основами, що призводить до кількох визначень з різних точок зору.

Невизначеність у підприємницькій діяльності може бути пов’язана з різними факторами, включаючи брак знань і недостатню інформацію про зовнішнє економічне середовище та очікувані результати. Крім того, непередбачені зміни попиту, проблеми зі збутом, проблеми з постачанням, збої обладнання та труднощі з новою технологією чи інноваціями можуть внести випадковість у рівняння. Усі ці фактори сприяють протидії, з якою стикаються підприємці.

Проблеми, з якими стикається галузь, включають невизначений попит на готову продукцію, проблеми зі збутом, спричинені діями конкурентів, конфлікти між підрядниками та замовниками, порушення контрактних зобов’язань постачальниками, конфлікти в трудовому колективі та недобросовісна конкуренція тощо.

В даний час не існує загальноприйнятого методу класифікації ризиків підприємства, незважаючи на наявність численних досліджень на цю тему. Були запропоновані різні критерії класифікації, але жоден не був узгоджений одностайно. Деякі вчені пропонують класифікувати ризики за походженням або сферою виникнення.

Ми можемо розділити підприємницьку діяльність на кілька основних типів, включаючи виробничу, комерційну, фінансову, посередницьку та страхову. Однак для цілей цього обговорення ми зосередимося на виробничій, комерційній та фінансовій діяльності. Варто

зазначити, що ми вважаємо правильним включати ризики як частину сфери господарської діяльності.

Крім того, є аспекти правової, організаційної та управлінської практики, а також інвестиційні та страхові міркування.

Варто зазначити, що Ф. Найт, економіст і один із піонерів теорії ризику, запропонував чітке та стисле розмежування між двома типами ризиків: 1) ризики, які можна кількісно обчислити та застрахувати, наприклад ймовірність пожеж у склад або ризик стихійних лих; 2) розробка та виробництво нового продукту передбачає значні інвестиції коштів, але завжди існує невід'ємний ризик невизначеності, такий як відсутність попиту, який неможливо застрахувати.

Система управління ризиками складається з двох окремих підсистем: ризик або ризиковані капіталовкладення та економічні відносини між суб'єктами підприємницької діяльності, відомі як об'єкт; і суб'єкт управління, який складається зі спеціалізованої групи осіб, відповідальних за здійснення системного функціонування об'єкта управління шляхом використання різноманітних методів і прийомів управлінського впливу. До основних функцій, які відносяться до об'єкта ризик-менеджменту, відносяться здійснення ризикових капітальних вкладень, робота зі зниження рівня ризику, страхування ризиків, встановлення економічних відносин і зв'язків між підприємцями. З іншого боку, суб'єкт ризик-менеджменту в першу чергу відповідає за такі завдання, як організація, координація, регулювання, стимулювання, прогнозування, контроль.

У сфері бізнесу широко визнається, що наявність ризику виникає, коли людина стикається із завданням вибору з багатьох альтернатив, що в кінцевому підсумку призводить до необхідності прийняття рішення. Такі шановні вчені, як В.В. Лук'янова, Т.В.Головач, І.Ю. Івченко визначили та висвітлили наступні аспекти щодо цього питання [12][13].

У сфері управління ризиками існують фундаментальні вказівки для прийняття рішень. Ці вказівки включають правило максимізації прибутку, яке передбачає вибір варіанту, який гарантує найвищий результат з точки зору доходу, прибутку або інших відповідних факторів із ряду потенційних рішень.

Прагнучи оптимізувати ймовірність позитивного результату, доцільно вибрати варіант, який пропонує найвищий потенційний прибуток серед усіх варіантів, які пропонують прийнятну ймовірність успіху. Подібним чином, коли розглядаються різні рішення з однаковими ризиками, перевага віддається тому з найменшим відхиленням у капітальних інвестиціях, щоб зберегти оптимальні коливання результатів.

Принцип знаходження ідеального балансу між прибутком і ризиком передбачає вибір варіанту з найвищим співвідношенням доходів і збитків серед усіх варіантів, які пропонують прийнятний рівень ризику. Це короткий виклад ключових методів, які використовуються для прийняття рішень щодо управління ризиками.

Для того, щоб орієнтуватися в невизначеності зовнішнього середовища, організаціям вкрай необхідно створити ефективні стратегії управління ризиками. Ці стратегії передусім включають два основні методи: уникнення та хеджування. Ухилення передбачає відмову від участі в програмах, проектах і партнерствах, які вважаються ненадійними. З іншого боку, хеджування служить формою страхування, забезпечуючи захист від потенційних втрат.

Досягнувши угоди, ризик фактично переходить від однієї особи до іншої, що призводить до збалансованого результату. Цей процес передачі ризику має важливе значення для пом’якшення потенційних ризиків і досягається шляхом впровадження спеціальних структурних заходів.

Підрозділи управління ризиками зосереджуються на створенні резервів для зменшення потенційних втрат або на ранньому фінансуванні венчурних програм і проектів розвитку.

Класифікація ризиків є необхідністю для керівника компанії, враховуючи безліч існуючих категорій ризиків.

Процес класифікації ризиків включає в себе організацію численних ризиків відповідно

до конкретних характеристик і критеріїв, що дозволяє групувати підгрупи ризиків. Класифікація ризиків охоплює як наукові аспекти, що дають можливість для творчості, так і практичні, управлінські завдання.

В економічній літературі бракує єдиного розуміння питання через існування понад 40 різних критеріїв ризику та понад 220 видів ризиків. Принципи, якими керується класифікація ризиків в менеджменті, включають науковість, точність і простоту використання.

В даний час переважаюча класифікація ризиків зазвичай така.

Операційний ризик, який часто називають операційним ризиком, є важливим фактором у різних галузях промисловості.

Концепція ринкового ризику, яку часто називають «ринковим ризиком», є важливим фактором, який слід враховувати.

Поняття бізнес-ризику, яке зазвичай називають «діловим ризиком», є важливим фактором, який слід враховувати.

Поняття кредитного ризику відноситься до потенційного ризику, пов’язаного з кредитуванням або наданням кредиту фізичним чи юридичним особам.

Зазначена категорія може бути використана як для фінансових установ (таких як банки, страхові та інвестиційні компанії), так і для звичайних підприємств, які займаються виробництвом товарів і наданням послуг.

На початковому етапі аналізу ризиків можна класифікувати ризики на дві окремі групи: ризики, характерні для фінансових установ, і ризики, які стосуються нефінансових компаній і організацій.

Список літератури

1. Брігхем Є.Ф. Основи фінасового менеджменту. - Київ, "Молодь", 1997.
2. Васюренко О. В. Ризик як складова економічних процесів // Фінанси України. — 2005.
3. Грабовський П. Риски в современном бизнесе. – 1995.
4. Дуброва О.С. Сучасний погляд на ризик-менеджмент як важливу складову системи управління підприємством. Стратегія економічного розвитку України. 2012.
5. Старостіна А.О. Ризик-менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. К.: Політехніка. 2004.

УДК 330

РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕТОДІВ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

А. Мащенко, група ОО 22
Науковий керівник: ***Т. Рябоволик,*** канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Керівники можуть ефективно управляти діяльністю та поведінкою людини лише тоді, коли вони знають ким є ця людина, які внутрішні та зовнішні мотиви її поведінки та діяльності. Такі мотиви можуть виражатися у ставленні людини до роботи загалом і до конкретної професії, а також до своїх професійних обов'язків. У кінцевому підсумку ефективність людської діяльності визначає система соціально-психологічних методів.

Сучасний менеджмент в організаціях все більше зосереджується на використанні соціально-психологічних принципів управління для досягнення успіху та покращення результатів. Аналіз історії та теорії соціально-психологічного менеджменту може допомогти краще зрозуміти та застосувати ці принципи на практиці. Зсередини 20-гостоліття вчені почали вивчати вплив психологічних факторів на ефективність роботи організацій. Елтон Мейо та інші